

ΜΙΑ ΣΕΛΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ

Όταν τριανταεφτά τριανταοχτώ χρόνους 'πίσω παρασίτανε οί Έλληνες, νά ἐλευθερωθούνε και πάλι τὰ ὄπλα, ἔτυχε ὁ φοβερός Ὀδυσσεύς ὁ τοῦ Ἀνδρούτσου νά πολιορκῆ τὴν ἀκρόπολιν τῶν Ἀθηνῶν, ὅπου εὐρίσκοντο κλεισμένοι οἱ Τούρκοι καὶ ὑπερασπιζόντο μὲ μεγάλη καρτεροφυχία· οὔτε οἱ ἔδικοί μας εἶχαν ἀκόμη ἀρνηθῆ ἠρωστανέλλα, οὔτε οἱ Τούρκοι εἶχαν λάθει τὸ βόλφτισμα ὁποῦ ἠθέλησε νά τοὺς δώσῃ ἡ Εὐρώπη. Ὁ πόλεμος ἐγένετο καθὼς εἰς τὸν καιρὸν τοῦ Ὀμήρου. Μάλιστα εἰς ταῖς πολιορκίαις ἐπροσποῦσε ἀργά. Οἱ ἄνθρωποι ἐσκοτόνοντο μὲ τὴν πυρκαγιά τους, δὲν ἐγνώριζοντο ἀκόμη ὅλα ἐκεῖνα καταστρεφτικὰ σύνεργα ὁποῦ ἡ φιλανθρωπία τῶν ἐθνῶν καὶ ἡ χριστιανωσύνη τῶν βασιλείων ἐδούρησαν μετὰ ταῦτα καὶ δὲν ἦτο σπάνιο κάπου κάπου νά βλέπησ τὰ ἐνάντια μέρη νά στέκωνται ἐπὶ τὰ χέρια σταυρωμένα καὶ ἄνεργα διὰ ἑλληψι τὸ πολυμοφόνδιον. —Κάτι παρόμοιο θὰ ἐσυνέβαινε βέβαια καὶ τὴν ἡμέρα ὁποῦ ἔτυχε τὸ ἀκόλουθον συμβάν.

Ἐξύπνησαν κάποια παλλικάρια τοῦ Ὀδυσσεύς πρῶτ' αἰῶνι καὶ ρίχτοντας κατὰ τύχην τὸ 'μμάτι τὴν ἀνάνα εἰς τὴν ἀκρόπολιν, ῥοδοκόκκινη ἀπὸ τὸ πρῶτον ὀφθαλμοκράμμα, ἔμειναν ἐκστατικά, βλέποντας τοὺς Τούρκους ἀνεθασμένους ἐπάνου εἰς τὸν Παρθενῶνα καὶ ἐργαζομένους μὲ μεγάλη βία νά χαντοῦν τὰ ὄρατα ἐκεῖνα μνημεῖα. —Τόσο παράξενη αἰ ἀκατανόητη τοὺς ἐφάνη τέτοια ἀνωφελὴς βαρβαρότης, ὁποῦ ἔτρεξαν ἀμέσως νά εἰδοποιήσουν τὸν Ὀδυσσεά. Ἀφοῦ ὁ στρατηγὸς ἐβεβαιώθηκε ἐπὶ τὰ 'μμάτια του ἀπὸ λύσει τρία τέσσαρα ἀπὸ τὰ παλλικάρια του νά πλησιάζουν εἰς τὴν ἀκρόπολιν αἰ νά ἐρωτήσουν τοὺς Τούρκους διατί ἔδειχναν τοιαύτη ἀγριότητα μὲ μάρμαρα τὰ ὁποῖα δὲν τοὺς προσένοῦσαν καμμία βλάβη. Ἐπέταξαν μὲ μιᾶς εἰνοι οἱ γενναῖοι καὶ ὕστερα ἀπὸ ἄλιγη ὥρα ἔβρσαν εἰς τὸ στρατηγὸν τὴν ἀπόκρισιν, ὅτι οἱ Τούρκοι μὴν ἔχοντες ἄλλο μολύβι διὰ νά χύσουν βόλια καὶ ξανοίξαντες ὅτι μέσα εἰς ἐκεῖνα τὰ μάρμαρα εὐρίσκετο τοῦτο τὸ μέταλλο, χυμένο ἐπί τῶν ἡμερῶν διὰ νά δίνῃ δύναμι καὶ σταθερότητα, εἶπαν ἀποφασίσει νά προστρέξουν εἰς ἐκεῖνο τὸ ἀλασμὸν διὰ νά δυνηθούνε νά ἐξακολουθήσουν τὸν πόλεμον.

Τέτοια ἀπόκρισιν ἐπροξένησε μεγάλη ἀπελπίσιν εἰς τοὺς Ἕλληνας καὶ ἀφοῦ ἐστοχάστηκαν τὴν ἀπράξουν διὰ νά σώσουν ἀπὸ τὸν ὄλεθρον τὰ μνημεῖα τοῦ μεγαλείου των, ὅλοι μὲ μία φωνὴ ἀποφασίσαν νά μνησούν εἰς τοὺς ἀποκλεισμένους νά παύσουν τὴν καταστροφὴν καὶ ἦσαν ἔτοιμοι νά τοὺς προμηθεύσουν ὅσο μολύβι τοὺς ἐχρειάζετο διὰ τὴν ὑπεράσπισίν τους. —Οὕτω καὶ ἐγένετο. Ἐστρεξάν οἱ Τούρκοι, καὶ οἱ Ἕλληνες ἐξαγρό-

ρασαν μὲ τὸ αἷμά τους, δίδοντες εἰς τοὺς ἐχθροὺς βόλια διὰ νά τοὺς σκοτόνουν, τὰ πολυτίμημα ἐκεῖνα μάρμαρα τὰ ὁποῖα ἦσαν προωρισμένα νά ζήσουν διὰ νά ἴδουν καὶ πάλιν ἀναστημένο ὀλόγουρά τους ἐκεῖνο τὸ ἔθνος, τὸ ὁποῖο ἀπὸ τῶσους αἰῶνας ἐφαίνετο βυθισμένο εἰς λήθαργον.

A. ΒΑΛΛΩΡΙΤΣΙ.

ΤΙ ΕΣΤΙ ΠΑΤΡΙΣ

Ἐν αἰῶνι καθ' ὃν τὰ πάντα ἀναλύουσιν ὅπως διεγείρωσι τὴν περὶ πάντων δυσπιστίαν, καὶ αὐτὸς ὁ ἔρωσ τῆς πατρίδος κατέστη πρόβλημα. Ἡ πατρίς τοῦ ἀνθρώπου, λέγουσιν οἱ νεωτερισταί, μὴ δὲν εἶνε ἀπέραντος ὄσφ καὶ ἡ γῆ, καὶ ὅπου λάμπουσιν αἱ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου μὴ δὲν ὑπάρχει χῶρος δι' ἓνα υἱὸν τοῦ Ἀδάμ; . . Ἀθλιοί! Ἐρωτήσατε τὸν Ἀλπεινὸν διατί δὲν δύναται νά ζήσῃ μακρὰν τοῦ ἀντροῦ αὐτοῦ, ἐρωτήσατε τὸν Ἀραβὰ τῆς ἐρήμου διατί τήκεται μακρὰν τῶν ὑπὸ τοῦ ἡλίου μαστιζομένων ἄμμων αὐτοῦ, ἐρωτήσατε τὸν Γροελανδὸν διατί δὲν ὑπάρχουσι δι' αὐτὸν ἡδυπάθειαι, εἰμὴ μόνον ἐπὶ τῶν ἐπιπλέοντων πάγων τοῦ Ὠκεανοῦ, καὶ θὰ μάθετε τί ἐστὶ πατρίς.

Ἐχετε ἐν τῇ ὑμετέρᾳ γῇ ἐχθροὺς πιέζοντας ὑμᾶς; . . Κλαύσατε τὴν γῆν ἐκείνην, μὴ τὴν καταρασθῆτε, διότι ἐν αὐτῇ ὑπάρχουσι αἱ φαντασιώσεις ὑμῶν, ὑπ' αὐτῆς ἀναπαρίστανται ὑμῖν τὰ ὄνειρα τῆς ὑμετέρας ὑπάρξεως, δι' αὐτῆς ἡ καρδιά σας πρῶτον ἤδη ἠνεώχθη εἰς ἀκαταλήπτους ἠδύτητας καὶ ὁ ἄνθρωπος, ἵνα ζήσῃ, ἔχει χρεῖαν ν' ἀγαπήσῃ τοὺς τόπους οὓς κατοικεῖ, τὰ δὲ φίλτρα τῆς τοῦ βίου πρῶταις μόνον παρακολουθοῦσιν αὐτὸν ἐν τῷ τάφῳ. Ψυχρὸν κάπηλε, ὁ μὴ ἀγαπῶν τὴν πατρίδα μὴ παρέχουσάν σοι ἀφθόνοους ἡδονὰς καὶ ἀπολαύσεις, εἴθε ποτὲ νά μὴ στερηθῆς ταύτης! Τότε θὰ αἰσθανθῆς πῶς ἐν ἐκάστῳ δένδρῳ μυστικόν τι πνέει αἶσθημα, πῶς ἐν ἐκάστῃ πέτρᾳ θεῖος ζῆ λόγος, καὶ τότε θὰ κλαύσῃς. . . Ἀνθρώπινος ἀφροσύνη! ποτὲ σχεδὸν δὲν γίνεται γνωστὸν ἡμῖν ἀγαθόν τι, ἢ καθ' ἣν στιγμὴν ἀπόλλυται! . . .

A. BROFFERIO.

ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΙΣ

ἔξ ἧς οὐδὲν προκύπτει διὰ τοὺς καταναλωτὰς ὕφελος.

Ἐνθυμοῦμαι ὅτι, νέος ὢν, καὶ πρὶν ἔτι δώσω ἀρκετὴν προσοχὴν εἰς τὴν τῶν ἐθνῶν οἰκονομίαν, παρευρέθην εἰς παιδρόν τι καὶ εὐθυμον ἐν τῇ ἐξοχῇ συμπόσιον, ἐνθα τῶν συνδαιτημόνων τις δὲν ἔπαυεν, ἄμα φιλῆν τις ἐκενοῦτο, νά τὴν σφενδονίζῃ ἐκ τοῦ παραθύρου, καὶ τοῦτο, ἔλεγεν, ἔκαμνε πρὸς ὄφελος τῶν ὑελοργείων. Ἦτον ὄλως χαρὰ διὰ τὸ ἀνδραγάθημά του, οἱ δὲ συνδαι-

τημόνες ἐπροθυμοποιοῦντο τίς πρῶτος νά τὸν χειροκροτήσῃ.

Κατ' ἀρχὰς ἐγέλασα καὶ ἐγὼ, μιμηθεὶς τοὺς ἄλλους· ἀλλὰ καθόσον ἡ ἀπροσῆνη αὕτη ἐπανελαμβάνετο, δὲν ἠδυνήθην νά μὴ προσέξω ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου καὶ ἤρχισα νά διαστάζω περὶ τοῦ κέρδους τὸ ὁποῖον ἠδύνατο νά προσγίγη τῇ κοινωνίᾳ ἐν γένει ἐκ καταναλώσεως, ἐξ ἧς οὐδὲν προκύπτει διὰ τοὺς καταναλωτὰς ὄφελος. Μοὶ φαίνεται, ἔλεγα κατ' ἑμαυτὸν, ὅτι ὁ συνδαιτημῶν οὗτος ὅστις ἀποφασίζει νά πληρώσῃ τρία ἢ τέσσαρα φράγκα ἐκ τῶν χρημάτων του διὰ φιάλας θραυσθείσας, δὲν δύναται νά κάμῃ τὴν δαπάνην ταύτην χωρὶς νά ἐπιφέρῃ περιορισμὸν ἴσης ποσότητος ἐφ' ἑτέρας δαπάνης. Ὅ,τι λοιπὸν ὁ ὑλοποιὸς πωλήσει περιπλέον, ἄλλος τις ἔμπορος θέλει πωλήσει ὀλιγώτερον, ὁ δὲ κόσμος δὲν δύναται νά κερδήσῃ τίποτε ἐκ τοιαύτης διασκεδάσεως, ἀλλὰ μᾶλλον ἀπόλλυσι τὴν ἐργασίαν, τὴν ὠφέλειαν, τὴν ὁποῖαν ὁ θραύσας τὰς φιάλας ἠδύνατο νά λάβῃ ἐκ τῆς χρήσεώς των, ἂν ἤθελον οἰκονομηθῆ.

I. B. ΣΑΙΗΣ.

ΠΟΣΟΝ ΛΑΛΟΥΣΙΝ ΑΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ

Ἐπιστήμων τις Ἄγγλος ὑπελόγησεν ὅτι εἷς ἀνὴρ ὀμιλεῖ τρεῖς ὥρας τοῦλάχιστον καθ' ἡμέραν ἀνά ἑκατὸν λέξεις τὸ λεπτόν, ἧτοι 29 σελίδας ἐντύπους εἰς 8^{ον} καθ' ὥραν· ἐκ τούτου προκύπτει ὅτι ἕκαστος ὀμιλεῖ 600 περίπου σελίδας καθ' ἑβδομάδα, ἧτοι 52 ὀγκῶδεις τόμους κατ' ἔτος. Ὡ τῆς δυνάμεως τῆς στατιστικῆς! Τοῦτο ἀκούσας περιεργὸς τις ἠρώτησε τὸν Ἄγγλον ἐπιστήμονα, ἂν ὁ ὑπολογισμὸς οὗτος ἐφαρμόζεται καὶ εἰς τὰς γυναῖκας. Ο! yes! ἀπήντησεν ὁ Ἄγγλος στατιστικὸς· φρόντιζε ὁμοῦ πάντοτε νά πολλαπλασιαζῆς ἐπὶ δέκα.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΠΕΡΙΕΡΓΑ

Περὶ τοῦ σλαυονικοῦ ὀνόματος τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Ἐν τῷ συγγράμματι τοῦ Henri Thiers «Περὶ Σερβίας, περὶ τοῦ παρελθόντος αὐτῆς καὶ τοῦ μέλλοντος», ἐκδοθέντι τῷ 1876, ἐν ἄλλοις πολλοῖς ἀνέγνωσα καὶ χωρίον, ὅπερ καταχωρίζει ὁ συγγραφεὺς ἐκ τοῦ συγγράμματος τοῦ Ed. Laboulaye «Σύγχρονοι μελέται περὶ Γερμανίας καὶ τῶν σλαυικῶν χωρῶν», ἐκδοθέντος τῷ 1856. Τὸ χωρίον ἔχει ὡς ἐξῆς· «Ὁ Σέρβος δὲν σκέπτεται μόνον περὶ τῆς ἰδίας αὐτοῦ αὐτονομίας, ἀλλὰ προβαίνει καὶ περαιτέρω λαμβάνει ὑπ' ὄψιν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ Βοσνίους, Ἐρζεγοβινίους καὶ Βουλγάρους. Ἀνατραφεὶς ὑπὸ τῶν πατριωτικῶν ἀσμάτων, ἐμεγαλύνθη ἐν τῇ ἰδέᾳ ὅτι ἡμέραν τινὰ θ' ἀναστήσῃ

τὴν αὐτοκρατορίαν τοῦ Στεφάνου Δουσσάν, ἧς γνωρίζει ποία ἔσεται ἡ καθέδρα,—ὁ Βόσπορος. Ὁ Σέρβος δὲν γνωρίζει τὸ ὄνομα Κωνσταντινούπολις, διότι τοῦτο εἶναι ὄνομα πόλεως ἑλληνικῆς, δὲν γνωρίζει ὡσαύτως τὸ ὄνομα Σταμπουλ, διότι τοῦτο εἶναι ὄνομα πόλεως Τουρκικῆς. Τὸ Βυζάντιον ὑπ' αὐτοῦ καλεῖται *Τσαριγρὰδ*, ἡ πόλις τῶν Τσάρων, ἡ πρωτεύουσα τῆς Σερβίας, ἡ ἔδρα τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Σερβίας.»

Τοὺς λόγους τούτους ἐσημείωσα, διότι ἐγενήθη ἐν ἐμοὶ ἀπόρημα πῶς ὑπῆρχε παρὰ τοῖς Σέρβοις τοιαύτη παράδοσις καὶ ἐγεννήθη τοιοῦτος σκοπός. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἐπὶ Στεφάνου Δουσσάν ἐγένοντο κύριοι πολλῶν ἑλληνικῶν χωρῶν, καὶ ἐσχημάτισαν βραχύβιον τινα σερβικὴν αὐτοκρατορίαν, ἀλλ' οὐδέποτε ἐγένοντο κύριοι τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ἀνέμενον δ' ἐκ μεταγενεστέρων ἀναγνώσεων νά λύσω τὸ ἀπόρημά μου.

Εὐτυχῶς δὲν ἐβράδυνε πολὺ ἡ λύσις, διότι ἐν τῷ τελευταίῳ φυλλαδίῳ, (8^{ον} σελ. 155) τῆς *Revue Géographique* ἀνέγνωσα βραχεῖαν σημείωσιν τῆς ἱστορικῆς ἐννοίας τοῦ σλαυονικοῦ ὀνόματος τῆς Κωνσταντινουπόλεως *Τσαριγρὰδ*, γεγραμμένην ὑπὸ τοῦ K. L. Leger, συγγραφεὺς τοῦ βίου τῶν σλαύων ἀποστόλων Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου. Τὴν σημείωσιν δὲ ταύτην ἐθεώρησα καλὴν νά μεταφέρω ἐνταῦθα χάριν τῶν πολλῶν ἀναγνωστῶν τῆς Ἑστίας.

Ἴδου τί λέγει ἐπὶ λέξει ὁ K. Leger·

«Ὁ κ. Κάμιλλος Rousset ἐν τῇ ἱστορίᾳ αὐτοῦ τοῦ πολέμου τῆς Κριμαίας (σελ. 3) γράφει τὰ ἐξῆς·—Ἡ ὑπόθεσις τῶν Ἁγίων Τόπων ἐτέθη ὡς διάθεσις . . . πρὸς τὸ ἱερὸν ἀντικείμενον τῆς μοσχοβητικῆς φιλοδοξίας,—τὸ ἀρχαῖον Βυζάντιον, τὴν πόλιν τοῦ Κωνσταντινου, τὴν πόλιν τῆς ἐπαγγελίας, τὴν καλουμένην ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ῥωσικῇ *Τσαριγρὰδ*, πόλιν τῶν Τσάρων—

»Δὲν ἐρχόμεθα νά ἐρευνήσωμεν ἐνταῦθα τὸ ζήτημα ἐὰν ἡ Κωνσταντινούπολις εἶναι ἡ ἦτο, ὡς λέγει ὁ K. Rousset, τὸ ἱερὸν ἀντικείμενον τῆς μοσχοβητικῆς φιλοδοξίας, ἀλλὰ μόνον νά προσφυλάξωμεν τὸν ἀναγνώστην ἐκ τοῦ συλλογισμοῦ, ὅν ὁ σοφὸς ἱστορικὸς ἐξάγει ἐκ τοῦ σλαυονικοῦ ὀνόματος τῆς πόλεως ταύτης.

»Οὐ μόνον ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ῥωσικῇ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ σλαυονικῇ, τῇ σερβικῇ, τῇ βουλγαρικῇ γλώσσῃ ἡ Κωνσταντινούπολις ἐκλήθη καὶ καλεῖται ἔτι καὶ νῦν *Τσαριγρὰδ* ἢ μᾶλλον *Τσαριγρὰδ*, πόλις αὐτοκρατορικῆ. Τὸ ὄνομα τοῦτο ἐδόθη αὐτῇ ὑπὸ τῶν Σλαύων τῆς ἑλληνικῆς αὐτοκρατορίας πρὶν ἢ ἔτι τὸ Βυζαντινὸν κράτος συνάψῃ σχέσεις πρὸς τοὺς Ῥώσους. Ἀρκεῖτω ἡμῖν ἐν παράδειγμα· ἐν τῷ βίῳ τοῦ ἀγίου Κωνσταντίνου, κληθέντος ἄλλως Κυρίλλου, τοῦ περιωνύμου ἀποστόλου τῶν Σλαύων, γεγραμ-